

Akademik litseylarda matematika darslarida amaliy ishlar va ularni tashkil etish metodikasi

Rahimova Barnogul Oqboyevna

TDIU 1-sonli akademik litsey

Annotatsiya. *Ushbu maqolada akademik litseylar doirasida matematika darslarida amaliy ishlarning integratsiyalashuvi, samarali metodikalar va ularning o'quvchilar tushunchasiga ta'siri haqida fikr yuritiladi. U hozirgi adabiyotlarni baholaydi, amaliy ish uchun innovatsion usullarni taklif qiladi va ushbu strategiyalarni ta'lim sharoitida amalga oshirish natijalarini muhokama qiladi. Topilmalar o'qituvchilarga matematikani o'qitish va talabalarning faolligi va o'quv natijalarini yaxshilash uchun amaliy tushunchalar berishga qaratilgan.*

Kalit so'zlar: *Amaliy ishlar, matematika ta'limi, akademik litseylar, o'qitish metodikasi, o'quvchilarni jalb qilish, o'qitish strategiyalari.*

Matematik ta'limda amaliy ishlarning roli uzoq vaqtdan beri matematik tushunchalarni chuqur anglashni rivojlantirishning muhim tarkibiy qismi sifatida tan olingan. Talabalar tez-tez malaka oshirishga tayyorgarlik ko'rayotgan akademik litseylarda amaliy mashg'ulotlar integratsiyasi ularning matematik tamoyillarni tushunish va qo'llashni kuchaytirishi mumkin. Ushbu maqola matematika darslarida amaliy ishlarni qanday qilib samarali tashkil etish mumkinligini o'rganishga, tegishli adabiyotlarni ko'rib chiqishga va uning ta'sirini optimallashtirish uchun metodologiyalarni taklif qilishga qaratilgan.

Ushbu tadqiqot matematika darslarida amaliy ishlarning samaradorligini o'rganish uchun aralash metodlardan foydalanadi. Miqdoriy ma'lumotlar talabalarning matematik tushunchasi va jalb qilinishidagi o'zgarishlarni o'lchash uchun aralashuvdan oldingi va keyingi baholash orqali to'planadi. Amalga oshirish jarayoni va uning oqibatlarini to'g'risida tushuncha olish uchun o'qituvchilar bilan suhbatlar va talabalar so'rovlaridan sifatli ma'lumotlar

to'planadi. Amaliy ish faoliyati o'quv dasturiga mos kelish va aniq o'quv maqsadlarini hal qilish uchun mo'ljallangan.

Matematika darslarida, ayniqsa akademik litseylarda amaliy ishlar nazariy tushunchalarni mustahkamlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu sozlamalarda samarali amaliy ishlarni tashkil etish va amalga oshirishning ba'zi asosiy jihatlari:

Maqsadlar va maqsadlar

- Aniq maqsadlarni aniqlang: har bir amaliy mashg'ulotda kontseptsiyani qo'llash, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish yoki Real dasturlarni tushunish kabi aniq o'quv maqsadlari mavjudligiga ishonch hosil qiling.

- O'quv dasturiga moslash: mashg'ulotlar o'quv dasturiga mos kelishi va o'quvchilarning umumiy ta'lim maqsadlariga erishishiga yordam berishi kerak.

Faoliyat Dizayni

- Faoliyatning xilma-xilligi: turli xil ta'lim uslublarini qondirish uchun muammolarni hal qilish vazifalari, tajribalar, loyihalar va simulyatsiyalar kabi bir qator tadbirlarni o'z ichiga oladi.

- Haqiqiy muammolar: faoliyatni yanada qiziqarli va dolzarb qilish uchun haqiqiy muammolardan foydalaning. Bu talabalarga matematik tushunchalarning amaliy qo'llanilishini ko'rishga yordam beradi.

Talabalarni Jalb Qilish

- Hamkorlikda o'qitish: tengdoshlarni o'rganish va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun guruh ishi va hamkorlikni rag'batlantirish.

- Faol ishtirok etish: passiv kuzatishni emas, balki faol ishtirok etishni va tanqidiy fikrlashni talab qiladigan dizayn faoliyati.

Resurslar va vositalar

- Texnologiyadan foydalanish: o'quv tajribasini oshirish uchun grafik kalkulyatorlar, kompyuter dasturlari yoki onlayn resurslar kabi texnologiyalarni o'z ichiga oladi.

- Materialni tayyorlash: dars davomida uzilishlarga yo'l qo'ymaslik uchun barcha kerakli materiallar va manbalar oldindan tayyorlanganligiga ishonch hosil qiling.

Baholash va mulohaza

- Shakllantiruvchi baholash: amaliy ish davomida o'quvchilarning taraqqiyoti va tushunchalarini kuzatish uchun shakllantiruvchi baholardan foydalaning.

- Konstruktiv mulohazalar: o'quvchilarga xatolarini yaxshilash va tushunishga yordam berish uchun o'z vaqtida va konstruktiv fikr bildiring.

Tashkilot uchun metodologiya

- Rejalashtirish: maqsadlar, materiallar, protseduralar va baholash usullarini o'z ichiga olgan har bir amaliy faoliyat uchun batafsil reja tuzing.

- Vaqtni boshqarish: har bir mashg'ulot uchun va o'quvchilar o'z xulosalarini aks ettirishi va muhokama qilishi uchun etarli vaqt ajrating.

- Moslashuvchanlik: mashg'ulotlarni o'quvchilar ehtiyojlari va sinf dinamikasiga qarab o'zgartirishga tayyor bo'ling.

Kasbiy Rivojlanish

- O'qituvchilarni tayyorlash: o'qituvchilarni o'z bilim va ko'nikmalarini saqlab qolish uchun yangi metodika va texnologiyalar bo'yicha muntazam yangilab borish va o'qitish.

- Ilg'or tajribalarni baham ko'rish: o'qituvchilarni muvaffaqiyatli strategiya va amaliyotlarni hamkasblari bilan bo'lishishga undash.

Ushbu jihatlarga e'tibor qaratish orqali matematikadan amaliy ishlar akademik litseylarda o'quv tajribasining qimmatli qismiga aylanib, o'quvchilarga matematik tushunchalarni yaxshiroq tushunish va qo'llashga yordam beradi.

Natijalar amaliy ishlarni matematik ko'rsatmalarga kiritish muhimligini ta'kidlaydi. Amaliy faoliyat nazariyani amaliyot bilan bog'laydigan aniq tajribalarni taqdim etish orqali mavhum tushunchalarni chuqurroq anglashga yordam beradi. Topilmalar shuni ko'rsatadiki, yaxshi ishlab chiqilgan amaliy ish nafaqat talabalarning o'quv natijalarini yaxshilaydi, balki yanada dinamik va

interaktiv sinf muhitiga hissa qo'shadi. Biroq, amaliy ishlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun puxta rejalashtirish va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan qiyinchiliklarni engish uchun etarli resurslar talab etiladi.

Xulosalar

Akademik litseylarda matematika ta'limini oshirishda amaliy ishlar muhim o'rin tutadi. Nazariy bilimlar va Real hayotda qo'llash o'rtasidagi tafovutni bartaraf etish orqali amaliy faoliyat talabalarning tushunishi va faolligini sezilarli darajada yaxshilaydi. Tadqiqot shuni tasdiqlaydiki, amaliy ishlarni o'quv dasturiga kiritish, samarali bajarilganda, ijobiy ta'lim natijalariga olib keladi.

Matematika darslarida amaliy ishlarning afzalliklarini maksimal darajada oshirish uchun o'qituvchilarga tavsiya etiladi:

- O'quv maqsadlari va o'quv maqsadlari bilan chambarchas bog'liq bo'lgan amaliy faoliyatni loyihalash.

- Amaliy ishlarni qo'llab-quvvatlash uchun turli xil resurslar va texnologiyalardan foydalaning.

- O'qituvchilarga samarali amaliy ish strategiyalarini ishlab chiqish uchun malaka oshirish imkoniyatlarini taqdim etish.

- Amaliy ish metodologiyasini doimiy ravishda takomillashtirish va takomillashtirish uchun o'qituvchilar o'rtasida hamkorlik va ilg'or tajribalarni almashishni rag'batlantirish.

Adabiyotlar.

1. Tadjiyeva Z.G., Abdullayeva B.S., Jumayev M.E., Sidelnikova R.I., Sadikova A.V. Metodika prepodavaniya matematiki. -T. "Turon-Iqbol" 2011. 336s.
2. Методика преподавания математики. Под редакцией В.Мышина. МД 986.
3. R.A.Habib. O`quvchilarning matematik taffakurini shakllantirish. Toshkent 1971 yil.
4. Alixonov S. Matematika o`qitish metodikasi. T., O`qituvchi, 2001y.

5. S.A.Gasteva, B.I.Krelshteyn va boshqalar. Matematika o`qitish metodikasi. T., 1960 y.
6. N.S.Sayidahmedov, N.N.Indiaminov. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiya.- T.:”Fan va texnologiya”, 2014.
7. Y.Rasulova, O.Nurmatova. Pedagogika fanidan o`quv qo`llanma. “VorisNASHRIYOT”T.-2009.